

Αναζήτηση

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΤΕΧΝΕΣ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

MEDIA

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η ΑΛΛΗ

ΕΚΔΟΣΗ

Κριτική Θεάτρου

Κείμενο: Ζωή Βερβεροπούλου

Φεστιβάλ Θεάτρου Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Όψεις αρχαίου δράματος

Αν ανάμεσα στους στόχους του 1ου Φεστιβάλ Θεάτρου Νοτιοανατολικής Ευρώπης ήταν να καταδειχθούν οι τρόποι με τους οποίους οι διαφορετικοί λαοί, ανάλογα με την εποχή, τις εθνικές εμπειρίες και την ιδιοσυγκρασία τους, προσλαμβάνουν το αρχαίο δράμα και τα μηνύματά του, τότε δύο από τις παραστάσεις που παρακολουθήσαμε στο πλαίσιο της διοργάνωσης δικαιώσαν απόλυτα τη συμμετοχή τους. Πράγματι, όπως υποδηλώνουν και οι τίτλοι τους, τόσο το τουρκικό "Kurban" όσο και το σερβικό "My Homeland - Seven Dreams" δεν αναπαράστησαν συγκεκριμένα έργα των αρχαίων τραγικών, αλλά χρησιμοποίησαν τα κλασικά κείμενα και τη μυθολογική ψίχα τους ως αφετηρία και πρόσημα για να αφηγηθούν -ή να ξορκίσουν- τα κοινωνικά και πολιτικά τους τραύματα.

Κρατικό Θέατρο Άγκυρας, Τουρκία, "Kurban" του Gungor Dilmen

Διθώντας το μύθο της Μήδειας μέσα από το φίλτρο της εντοπιότητας, το έργο του **Gungor Dilmen** αναφέρεται στην πατροπαράδοτη και θρησκευτικά έγκυρη πρακτική της πολυγαμίας που, παρά τον κοσμικό νόμο που την απαγορεύει, διαιωνίζεται ως και σήμερα σε μεμονωμένες περιοχές της Τουρκίας, με συνέπεια να καταλύεται το δικαίωμα των γυναικών στην αυτοδιάθεση, την προσωπική επιλογή και την αξιορρέπεια. Κεντρική ηρωίδα, μια απλή, υποταγμένη γυναίκα της Ανατολής, η οποία θα αγγίξει το μέγεθος του τραγικού όταν θελήσει να επαναστατήσει ενάντια στο κοινωνικο-εθμικό κατεστημένο και τη βούληση του άντρα της να πάρει και δεύτερη σύζυγο. Στην προσπάθειά της να υπερασπίσει τα κεκτημένα και την οικογενειακή της ευτυχία, η Ζεχρά θα ανατρέψει με δραματικό τρόπο το περρωμένο της, καταλήγοντας συνειδητά παιδοκτόνος και αυτώχειρας.

Το "Kurban" (1967) είναι μια προσεγγμένη, μεικτή σύλληψη, που συζευγνύει τους αρχαιοελληνικούς μύθους (Μήδεια, Το χρυσόμαλλο δέρας) με τις παραδόσεις της Ανατολής και τα θρησκευτικά μοτίβα -για παράδειγμα, αντεστραμμένη ενσωματώνεται και η θυσία του Αβραάμ, με το παιδί να θυσιάζεται τελικά αντί για το κριάρι- αξιοποιώντας ταυτόχρονα στην τεκτονική και στη δρομολόγηση της δράσης πολλά από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τραγωδίας (υπάρχει ακόμη και χορός). Κράμα αβανταδόρικο ευγενές, αλλά και ενδιαφέρον, παρά την επαναληπτικότητα και τους πλατειασμούς σε ορισμένες σκηνές, που ίσως, όμως, και να είναι αποτέλεσμα της διαφορετικής κουλτούρας του συγγραφέα.

Θερμή και γήινη, χωρίς νεωτεριστικές προθέσεις, αλλά γεμάτη αρχέτυπα, διακειμένα και σύμβολα, η παράσταση που σκηνοθέτησε η **Αϊσέ Εμέλ Μεστζί** ξετύλιξε πάνω στη σκηνή του θεάτρου Δάσους το φανταστικό της Ανατολής, σε ένα είδος τελετουργικής πορείας προς την κορύφωση, που απέσταξε βαθμιαία από την καθημερινότητα το υψηλό και από την απόγνωση το ανόσιο. Πίσω από τη χορευτική ναχέλεια των κινήσεων, πίσω από τα καλυμμένα σώματα, τα χαμηλωμένα μάτια και τις ζυγισμένες κουβέντες, κυφορήθηκαν απόφαση το πρωτοφανέρωτο ανάστημα και το πάθος της γυναίκας, η πνιγμένη ένταση, το ακραίο Κακό.

Συνεικουρούμενη από τη στέρη υποκριτική της Μιράζ Ερονάτ Ερμπίλ και την ελκυστική σκηνογραφία του Σερέτ Τσετίπερ, η οποία εξέπεμπε μισο-σπιτίσιο, μισο-χθόνιο θάλαος και μαζί την υπαινικτική πολυσημία στοιχείων (χώμα, φωτιά, νερό) και συμβόλων, η Μεστζί έδειξε ξεκάθαρα πως η επανενεργοποίηση του τραγικού συναρτάται σήμερα άμεσα με ζητήματα πολιτισμικής ταυτότητας όσο και ετερότητας.

Φεστιβάλ BITEF, Σερβία, "My Homeland - Seven Dreams"

Για τον συστηματικό έλληνα θεατή ο **Νικίτα Μιλιβόγιεβιτς** δεν είναι νέο πρόσωπο. Πέρα από τις συνεργασίες του με αθηναϊκά θέατρα, στη Θεσσαλονίκη τον θυμόμαστε από τη "Φυγή" του Μπουλγκάκοφ και τον τσεχοφικό "Πλάτονοφ", που σκηνοθέτησε πριν από λίγα χρόνια για λογαριασμό του ΚΟΒΕ.

Με την παράσταση "My Homeland - Seven Dreams" ο σέρβος καλλιτέχνης προσεπικυρώνει τη διαχρονική επικαιρότητα του αρχαίου δράματος, χρησιμοποιώντας το ως πρωτο-μήτρα, προκειμένου να μιλήσει για τη σύγχρονη τραγωδία της πατρίδας του (ο ίδιος υπογράφει και τον σεναριακό καμβά). Πρόκειται για ένα σπονδυλωτό θέμα με επτά σκηνές, όπου παρελαύνουν, μισο-πραγματικά, μισο-φασματικά, εκσυγχρονισμένα και πολλαπλασιασμένα τα βασικά πρόσωπα του θηβαϊκού κύκλου: ο Οιδίποδας, ο Ετεοκλής και ο Πολυνείκης, ο Κρέοντας, ο Αίμωνας, η Αντιγόνη και η Ισμήνη. Μέσα από την τραγωδική θεματική και τα ισαιώνια σύμβολα της, ο Μιλιβόγιεβιτς διατυπώνει, χωρίς φοκλορισμούς, ένα πολιτικό σχόλιο για τις αδελφοκτόνες διαμάχες στην πρώην Γιουγκοσλαβία, για το άλογο του εμφύλιου μίσους και του πολέμου, για τις έννοιες της πατρίδας και της εξουσίας. Μιλάει επίσης για την κυνική θεαματοποίηση και την εμπνευσματοποίηση της δυστυχίας των πληγέντων, αλλά και για τη θλιβερή ερήμωση τόπων και ψυχών, προτάσσοντας την αίσθηση μιας καθολικής ήττας, που δεν έχει να κάνει με τα σύνορα αλλά με την έκλειψη της ανθρωπιάς.

Είναι η πολλοστή φορά που το σύγχρονο θέατρο ασχολείται με την κατάσταση στα Βαλκάνια (το φαινόμενο μας θυμίζει την εμμονή της νεοελληνικής λογοτεχνίας με τον δικό μας εμφύλιο), η εκδοχή του Μιλιβόγιεβιτς ωστόσο διακρίνεται από προσωπικότητα και ενισχυμένη θεατρικότητα. Ελάχιστα λογοκεντρική, με αποσπασματικούς μικροδιαλόγους, χρήση φωνής off και με σπαράγματα φράσεων ή ρήσεων να επαναλαμβάνονται σαν επίμονοι επώδοι και έτσι να δυναμώνουν σε νόημα, η παράσταση είναι ένα σύνθετο σκηνικό εγχείρημα, όπου η λιτή χορογραφία (Αμάλια Μπένετ), τα ενδιαφέροντα κοστούμια (Λάνα Τσβινιάνοβιτς), η ρυθμική, σαν σφυροκόπημα, ένταση της μουσικής (Δημήτρης Καμαρωτός) και το πειθαρχημένο υποκριτικό σύνολο, ευθύνονται εξίσου για το ατμοσφαιρικό, συλλογικό αποτέλεσμα. Ο σκηνοθέτης αποδίδει τη δραματική διάσταση και τον άγριο παραλογισμό της κατάστασης σαν έναν αλλόκοτα ποιητικό και ανεξέλεγκτο εφιάλτη, όπου έννοιες όπως η λογική, η ηθική, η αλήθεια, ο σεβασμός, το δικαίο δεν έχουν

καμία απολύτως ισχύ. Το μήνυμά του είναι συγχρόνως οίμωγή και κριτική, η μέθοδός του εμπύρετη και μαζί νηφάλια, άλλοτε πικρά σαρκαστική, άλλοτε παραιτημένα συγκινημένη.
Και για να συνοψίσουμε: αξιοπρόσεκτο οπτικό και εικαστικό εκτόπισμα, άποψη, σοβαρότητα, ξεκάθαρες και ειλικρινείς επιδιώξεις.

Ιουλ 08, 2007

copyright © 2007

